

NORGES BONDELAG

Landbruks- og matdepartementet
Postboks 8007 Dep
0030 OSLO

Vår saksbehandler
Anders Huus
+47 95 79 91 91

Vår dato
29.10.2014
Deres dato
22.09.2014

Vår referanse
14/01007-15
Deres referanse

Høring - Endring av forskrift om regulering av svine- og fjørfeproduksjonen

Det vises til høringsnotat av 22. september med forslag til endringer i forskrift om regulering av svine- og fjørfeproduksjonen. I Ot.prp. nr. 94 (2002 – 2003) Om lov om regulering av svine- og fjørfeproduksjonen slås det fast at det er stordriftsfordeler i det kraftfôrbaserte husdyrholdet, og at en uten konsesjonsregulering måtte regne med at produksjonen ville bli samlet på få, store og industrialiserte enheter. Norges Bondelag vil derfor minne om formålet med regelverket om å legge til rette for spredning av svine- og fjørfeproduksjonen på flere enheter ved å regulere produksjonsomfanget hos den enkelte produsent. Grenser for konsesjonsfri produksjon og størrelsen på erstatningssatser ved lovbrudd må settes slik at formålet ivaretas.

Dobling av grensene for konsesjonsfri produksjon av slaktekylling og kalkun.

Grensene for slaktekylling foreslås satt til 280.000 slaktede og omsatte dyr pr år, og for kalkun til 60.000 slaktede og omsatte dyr pr år.

Produksjon av fjørfekjøtt er viktig i mange fylker. Ingen av våre fylkeslag støtter en økning i konsesjonsgrensene.

Norges Bondelag går i mot forslaget med følgende begrunnelser:

I strid med formålet

Det er i dag litt over 600 slaktekyllingprodusenter og om lag 60 kalkunprodusenter. Dette er i utgangspunktet et lavt tall og en dobling av grensene gir grunnlag for enda færre produsenter. Samtidig er det mye som taler for at **det vil bli en konsentrasjon av kyllingprodusenter** i nærheten av eksisterende slakterier. **Dette gir en utvikling i strid med formålet med lovverket om å spre fjørfeproduksjonen på flere enheter.**

Kombinasjonsproduksjon

Konsesjonsregelverket for kraftfôrbasert produksjon er et målrettet virkemiddel i norsk landbrukspolitik. Regelverket bidrar til å fordele produksjonen på flere enheter og gir derfor

Bondelagets Servicekontor AS

Postadresse: Postboks 9354 Grønland 0135 OSLO	Besøksadresse: Landbrukets Hus, Schweigaardsgate 34 C 0191 OSLO	Telefon: 22 05 45 00	E-postadresse: bondelaget@bondelaget.no
Norges Bondelag Bondelagets Servicekontor AS	Org.nr.: 939678670 Org.nr.: 985063001 MVA	Bankkonto: 8101.05.12891 Bankkonto:: 8101.05.91392	Internett: www.bondelaget.no

Vår dato
29.10.2014

Vår referanse
14/01007-15

inntekts- og sysselsettingsmuligheter for familiegardsbruket. I høringsnotatet begrunnes de nye grensene med at de gir grunnlag for en fulltids sysselsetting på bruket. De kraftfôrbaserte produksjonene har tradisjonelt vært tilleggsproduksjoner sammen med annen husdyr- eller planteproduksjon. I forarbeidene til lov om regulering av svine- og fjørfeproduksjonen pekes det på at produksjonene skal ha tilknytning til vanlig jordbruksdrift. Dette innebærer at det ikke legges til grunn at produksjonen skal være eneste produksjon på bruket. En finner derfor ikke grunnlag i lovutarbeidelsen for at konsesjonsgrensene skal settes i forhold til fulltids sysselsetting i den enkelte kraftfôrbaserte produksjon. Kylling produseres i Norge med stor grad av profesjonalitet, selv om den i de aller fleste tilfeller gjøres som tilleggsnæring på gården. Dagens konsesjonsgrense gir mulighet til å gjøre gården til en fulltidsjobb basert på flere produksjoner. Dobling av konsesjonsgrensen for kylling vil bety etableringsstopp for nye kyllingprodusenter i mange år framover. Det vil ta mange år før etterspørselen innhenter produksjonskapasiteten etter økning av konsesjonsgrensene til 280 000. Dette innebærer at kyllingproduksjonens betydning for å styrke det samla produksjonsgrunnlaget på nye bruk vil bli redusert framover. **Norges Bondelag mener konsesjonsgrensene for slaktekylling må settes på et nivå som fortsatt legger til rette for at slaktekylling skal kunne drives i kombinasjon med andre produksjoner og være tilknyttet ressursgrunnlaget på gården.**

Når det gjelder kalkun, er allerede dagens konsesjonsgrense så høy at arbeidsforbruket overstiger et årsverk. I tillegg krever 30.000 kalkun en husmasse på 2,5 x kyllingkonsesjonen. En doblet kalkunproduksjon vil kreve en husmasse på ca 5000 m2 til en kostnad av 20-25 mill.kr. Svært få bønder har mulighet til å reise så mye kapital. **Norges Bondelag frykter at driftsmidlene til nye kalkunprodusenter, i realiteten vil være eid av andre deler av verdikjeden. Dette svekker grunnlaget for familiejordbruket og den selveiende bonde.**

Manglende forutsigbarhet

I samarbeidsavtalen og i regjeringens politiske plattform framheves det at det skal legges vekt på forutsigbarhet. Fra konsesjonsgrensene først gang kom i 1975, har det aldri tidligere blitt foretatt så store sprang i grensene. **Norges Bondelag mener en dobling av konsesjonsgrensene ikke forenelig med å gi næringsutøvere forutsigbare rammebetingelser.** Iflg. Forvaltningslovens § 37 om utredningsplikt til forskrifter har myndighetene plikt til å påse at saken er så godt opplyst som mulig før vedtak treffes. Forslaget om å doble konsesjonsgrensene er en så stor endring der konsekvensene (struktur, økonomi, dyrevelferd etc) burde vært utredet langt bedre enn hva departementet har gjort i høringsnotatet.

Investeringer går tapt

I høringsnotatet skriver departementet at ”*Større enheter og bedre utnyttelse av eksisterende bygningsmasse og teknologi gir lavere kapitalkostnader og mer effektiv produksjon. Det gir samlet sett lavere kostnader i produksjonen og grunnlag for lavere priser til forbrukerne*”. Situasjonen for de fleste er ikke at de har store kylling- eller kalkunhus som står ubrukte. De fleste som har investert i sin produksjon er imidlertid helt avhengig av at prisnivået holder seg på dagens nivå eller økes for å ha økonomi i produksjonen. Ut fra erfaringer fra tidligere endringer, vil doblingen av grensene utløse et investeringskappløp der den nye konsesjonsgrensen vil være den dimensjonerende

Vår dato
29.10.2014

Vår referanse
14/01007-15

faktoren. En økning i konsesjon vil gi økt press på prisene og medvirke til at produsenter av økonomiske årsaker slutter lenge før driftsbygningen er avskrevet. **Norge Bondelag mener regjeringen med dette forslaget øker risikoen for bønder som har investert og satset på kylling- og kalkunproduksjon.**

Miljø og spredeareal

En dobling av konsesjonsgrensene er ikke miljømessig forsvarlig. En kyllingbesetning på dagens konsesjonsgrense på 140 000 kyllinger per år, krever spredeareal på 320/400 dekar avhengig av om det tilsettes fytase eller ikke. Nå vil en trenge et spredeareal på inntil 800 dekar. Så store spredeareal er utfordrende, og enkelte vil måtte selge og frakte gjødsla langt vekk. Dette gir en produksjon frikoblet fra arealressursene, noe vi mener er svært uheldig. I de aller fleste bygder ligger jorda spredt fordelt på mange teiger. Spredning av husdyrgjødsla krever derfor mye transport. Transportavstanden fra gårdens driftssenter til dyrkamarka øker relativt mye mer enn doblingen av arealkravet. Dette er miljømessig uheldig. En dobling vil gi ytterligere konsentrering og sentralisering av produksjonen, med økt konflikt om luktp problemer ved gjødselspredning nær boligområder.

Dyrehelse og dyrevelferd

Departementet omtaler hensynet til dyrevelferd og dyrehelse relativt omfattende. Det er en sammenheng mellom flokkstørrelse og risiko for overlevelse og spredning av smittestoffer. Størrelsen på en flokk kan også ha innvirkning for dyrevelferden, selv om sammenhengen er noe mindre tydelig her. En dobling av konsesjonsgrensene gir grunnlag for svært store flokker og utfordrer risikoen for smittespredning ytterligere. Norges Bondelag vil også påpeke at de foreslåtte endringene i konsesjonsgrense vil få en struktureffekt i form av økt produksjon på færre enheter. Ved sjukdomsutbrudd kan dette få store konsekvenser. På spørsmål om problemstillingene rundt struktur og smitterisiko svarte Statsråd Listhaug: *"Jeg vil avslutningsvis legge til at et område der struktur potensielt kan få stor betydning i relasjon til dyresykdom og smittespredning i Norge i dag, er innenfor fjørfeholdet i Rogaland. Her foregår betydelig produksjon av fjørfe innenfor et svært begrenset geografisk område. Et sjukdomsutbrudd her vil raskt kunne få et omfang som vil kunne lamme store deler av landets egg- og kyllingproduksjon. De samfunns- og næringsmessige konsekvensene vil kunne bli omfattende, og store deler av vår nasjonale produksjon kan settes ut av spill i en lang periode."* Norges Bondelag mener at den foreslåtte endringen i konsesjonsgrensene vil forsterke denne utfordringen, ikke bare i Rogaland, men også i andre deler av landet, og gjøre samfunnet mer sårbart for konsekvensene av sjukdomsutbrudd. Når produksjonen fordeles på færre produsenter, vil sjukdomsutbrudd hos noen produsenter gi sterkere markedsmessige utfordringer enn om produksjonen var fordelt på flere og mindre produsenter.

Marked

Markedet er for tiden mettet på kylling, salget har stagnert. Produsenter har fått reduserte innsett siden tidlig høst 2014. Behovet for å øke produksjonen ytterligere er derfor ikke til stede. Det er viktig å se an markedet og øke gradvis ved behov. **På grunn av sterk krysspriselasitet mellom de lyse kjøttslagene, vil en dobling av konsesjonsgrensen på kylling gå utover svinekjøttmarkedet.** Svineproduksjonen har slitt med overproduksjon over flere år. For å sikre at økt forbruk av kylling dekkes av norskprodusert vare, utnytte ledig bygningskapasitet og gi produsentene mulighet til økt inntjening støttet Norges Bondelag en øking fra 120.000 til 140.000 kyllinger vinteren 2013. De samme argumentene kan ikke brukes for en ytterligere heving nå. En dobling av konsesjonsgrensene på kylling- og kalkun vil ut fra en markedsvurdering svekke næringa betydelig.

Vår dato
29.10.2014

Vår referanse
14/01007-15

Endringer i de standardiserte satsene for erstatning ved brudd på regelverket og endringer i erstatningsutmålingen ved kortere overtredelse av konsesjonsgrensene.

De standardiserte erstatningssatsene er beregnet med utgangspunkt i dekningsbidragskalkyler. I § 8 foreslås det å ta inn et nytt ledd som gir hjemmel til å beregne erstatningen forholdsmessig dersom antallet innsatte purker har oversteget konsesjonsgrensa for en kortere periode enn ett år. Norges Bondelag frykter at dette vil føre til at flere produsenter i kortere tidsrom vil overskride konsesjonsgrensa på 105 innsatte avlspurker til enhver tid. Etter vårt syn må det ligge et så sterkt økonomisk element at det framstår som uaktuelt å overtre de vedtatte konsesjonsgrensene. For å få til dette, mener Norges Bondelag **det må foretas en endring § 10 i lov om regulering av svine- og fjørfeproduksjonen**. Det er ikke tilstrekkelig å ta utgangspunkt i ”den fortjeneste produsenten har hatt av den ulovlige produksjonen”, men **det må ligge en reell økonomisk straff i forseelsen**. Vi ber departementet legge et forslag om lovendring fram for Stortinget. Fram til lovendringene er på plass, tilrår Norges Bondelag å bruke de nye erstatningssatsene som er beregnet.

Fjerning av rapporteringsplikt ved omlegging av produksjonen for produsenter som har fått innvilget konsesjon.

Norges Bondelag har ingen innsigelser til at departementet forenkler systemet så lenge en er sikker på at registrene til enhver tid er oppdatert.

Med vennlig hilsen

Elektronisk godkjent, uten underskrift

Per Skorge

Anders Huus